

Egyházunk jövője

A reformáció 500. születésnapján Isten és ember iránti felelősségünk része az is, hogy megkérdezzük: merre tartunk most, hogyan tovább ezután? **3. oldal**

Az Egyház középpontja

„Minden út Rómába vezet” – tartja a valójában nem is olyan régi mondás. Az utak többsége valóban a fővárosba vezetett, ennek jelentése mégis árnyaltabb. **5. oldal**

Hitvédelem

Hitvédelem már akkor elkezdődött, amikor a Tízparancsolatban figyelmeztetett Isten, hogy ne imádjunk és ne tiszteljünk idegen isteneket. Istentől való dolog hát ez is. **7. oldal**

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2017. OKTÓBER • 28. évfolyam 19-20. szám • Ára 3 lej

Itt állok, másként nem tehetek

Amikor Luther Márton kiszegte 1517. október 31-én a wittenbergi vártemplom kapujára 95 tételét, és elpanaszolta mindazokat a dolgokat, amelyekben az egyház hűtlen lett Isten Igéjéhez, nem gondolta, hogy egyháztörténeti, sőt, világtörténeti folyamat elindítója lesz. Ő csak egy egyszerű, fiatal szerzetes volt, akit felzaklatott Isten Igéje, és aki nyíltan kiállt Isten Igéjének, Országának és Egyházának ügye mellett. Pár év múlva, egy birodalmi gyűlésen, fejedelmek és egyházi hatalmasságok előtt így vallt erről a cselekedetéről: „Amennyiben engem az Írás tanúságával vagy észérvekkel meg nem győznek, az általam idézett szentírási helyek alapján meg vagyok győzve lelkiismeretemben és Isten szavainak fogságában vagyok. Ezért nem akarok

semmit sem visszavonni, mert a lelkiismeret ellen tenni nem lehet biztos és gyógyító sem. Isten segítsen meg engem! Amen.”

Isten gyermekeinek hűsége, hite és nyilvános kiállása egyháztörténeti, világtörténeti és üdvtörténeti jelentőségű. Nincs olyan hitvallás, amit Isten ne tartana számon, ami ne változtatna meg mindent. Isten gyermekei hőssé válnak, amikor vállalják az ő Urukát és az ő hitüket. „Itt állok, másként nem tehetek” – zárta be Luther Márton védekező beszédét. Péter és János apostol szavai ezek: „Mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk.” A hitvalló keresztyén ember szabad, mert Jézus Krisztus szeretete szorongatja. Nem tehet másként: megvallja az ő győzedelmes hitét.

Quo vadis, magyar református egyház?

A reformáció 95 tétel kiszegésével kezdődött. Amikor változást akarunk, akkor tételiesen kell kimondani azt, ami fáj, rámutatni arra, ami eltűnt, elveszett. **4. oldal**

Új szívet adj

A szervátültetés egy olyan műtét, melynek során egy működésképtelenné vált szervet távolítanak el az ember testéből, és azt egy donortól származó szervvel vagy szervrészsel helyettesítik. **8. oldal**

Egy nemes lelkű nő

Minden kornak megvannak a maga híres politikusi, egyházi méltóságai, de megvannak a nagyszónyai is. Azt viszont mindig az utókor dönti el, hogy kit tart kiemelkedő embernek. **9. oldal**

Táncteremből imaterem

Prágában áll még az a ház, némileg átalakítva, ahol a protestánsok – evangélikusok és reformátusok – hosszú elnyomatás után végre 1784-ben újra összegyülekezhettek. Az egyházak ma ott a protestantizmus múzeumát szeretnék létrehozni. **16. oldal**

www.facebook.com/harangszo

„ti magatok is...” 1Péter 2,5

A világ történelmében gyakran előfordult, hogy kilátástalanul nehéz helyzetbe sodródott az ember, a nemzet. Voltak idegen népek, amelyek kihasználva a gyengélkedést letámadták a kiválasztott népet, földjeiket birtokba véve fogságra vitték az embereket. Voltak katasztrófák, amelyek mindig rossz időben érkeztek, mert az amúgy is szegény embereket egyenesen földönfutó menekülőkké tették. A bajban sajnos mindig volt két elfelejtethető ok. Az első, hogy a nép megfeledkezett Isten tanácsa szerint élni. A második az, hogy a bajban elfelejtették Istent megkérdezni a megoldás felől.

A próféták feljegyzései igazolják, hogy Isten a nép fájdalmas feledékenysége ellenére is szolgált megoldással. Istennek nemcsak javaslatai voltak, hanem egyértelműen megüzente a tennivalót. Ésaías próféta a pokollá lett világban meghallja és közvetíti kortársainak Isten üzenetét. Élő követ ajándékoz Isten, amely erős és egy új élethez szükséges biztos alapot jelent. Már akkor egyértelmű volt, hogy ez a Messiásról szól, aki Isten küldöttként megszabadítja a benne hívőket a mélységes nyomortól, amiből nincs emberi erővel és erőlködéssel menekvés. Az élő kőre viszont építeni kell, ami az ember feladata, mert neki kell közelítenie ehhez a kőhöz, neki kell felismernie a biztonságos helyet, neki kell állandóan kapcsolatban maradni ezzel

az alapkővel. A szabadulni vágyók úgy ismerték fel ennek a kőnek a jelentőségét, mint a hajótörött, aki szárazföldet lát elérhető távolságban!

Isten az elérhető szárazföldet ma is, neked is megmutatja! Az élő kő Krisztus, aki alapja akar lenni a menekülő vágyóknak, és most is tárt karokkal vár. A legélesebb kérdés csak az, hogy te mit felelsz. A hajótöröttek között vannak, akik nem fedezik fel a szárazföldet, vannak, akik nem érznek erőt a közeledéshez, vannak elkedvtelenedettek. Vannak, akik mással foglalkoznak, vannak, akik saját fejük után más útra indultak.

A címbéli ígérés reformációi személyes megszólítás. **MAGATOK IS!** Félelmetesen egyszerű mondatrész, ha annak lehet nevezni egy többes szám második személyű visszaható névmást és egy kötőszóból előlépő határozószót. Pedig ez egy nagyon egyszerű mondatból kihallatszó nagyszerű bátorítás.

Először azt kell kihallanod, hogy te is megszólított vagy, téged is alkalmasnak tekint az Isten. Alkalmas vagy arra is, hogy másoknak is elmondod a megértett felismerést.

Másodszor nem szabad megjednünk a többes számtól. Nagy kísértés az, amikor sokakat szólítanak, hogy netalán kimaradok. Krisztus az élő kő, de Neki megszámlálhatatlanul sok élő építő kőre van szüksége. Ez a többes szám nem jönne létre, ha az egyes

szám nem sokszorozódna veled és velem együtt!

A visszaható névmás a személyes névmás után (ti magatok) erősíti a valós és hangsúlyos jelenlétet. Isten ügyében nem lehet virtuálisan jelen lenni, nem lehet csak olykor jelentkező ismerősként jelentkezni. A lelki házat, amit az élő kövek hoznak létre nem lehet fél szívvel, mással is eljegyzett lélekkel, tagadással teli értelemmel felépíteni. Az építéshez magunkat teljesen kell felajánlanunk. Az önmagunk közössége felülről kapott biztatással együtt felülről érkező erőt és energiát is nyer. A felülről való elegendő forrás ahhoz, hogy folytatni lehessen a reformátorok által elkezdett jót, hogy folyamatosan és lendületesen igehirdetés lehessen minden szép és hasznos megnyilvánulás. A folytonos megújulás jegyében szolgáljunk Isten dicsőségére és a magunk javára. Ne felejtjük el azt sem, aki a „magatok-ban” megtalálta a helyét és feladatát, az sohasem fog „magára” maradni.

Az „is” szócska kötőszóként is jelentős, főleg ha Istennel, ha Krisztussal, ha a Szentlélekkel köt bennünket nemcsak mondatainkban, hanem kapcsolatainkban, testvéri közeledéseinkben, egymásra figyelő szeretetben. Legyen ez így közöttünk itt, és bárhol, ahol Isten gyermekei együtt vannak.

CSÚRY ISTVÁN

A Szentírás újrafelfedezése

„Jelentette Sáfán kancellár a királynak azt is, hogy Hilkiájá főpap egy könyvet adott át neki, és felolvasott belőle Sáfán a királynak. Amikor a király meghallotta a törvénykönyv ígét, megszaggatta a ruháját” (2Kir 22,10-11).

A könyveknek is megvan a maguk sorsa. Ez hatványozottan igaz a Szentírára, aminek minden időben megvoltak az esküdt ellenségei, akik készek voltak tűzzel-vassal pusztítani a Könyvet, sőt, olykor az olvasóit és a tanítóit is. Semmit sem próbált az emberiség olyan buzgón elfeledni és feledtetni, mint magát a Bibliát.

Amikor a gyűlölet a Szentírás tanításai felé irányult, a Biblia nélküli hit, kultusz és áhítat valamilyen torz formában működött tovább. Ha nem volt Tóra, fellendült a bálványimádás, ha elhallgattatták az evangéliumot, a személyi kultusz, a „kedves vezető” szinte vallásos tisztelete lett kötelező (a császároktól Sztálinig), és ahol nem Isten ígéire áhítottak, ott az emberek ájtatosan a keblükre ölelték a babonákat és egyéb sza-

mátságokat. Az Írás háttérbeszorítása vagy elnémitása mindig előtérbe hozza az emberi butaságot, hiszen a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme (Péld 1,8).

A középkori egyházban a Bibliát látszólag nagy becsben tartották, legalábbis nem kellett „megtalálni” úgy, mint Jósias idejében. A Könyv megvolt; ami elveszett, az a szerepe és lényegi mondanivalója volt. Ez valójában sokkal rosszabb helyzet volt, mint a bibliai királyok idején a bálványimádás, vagy mint amikor a kommunista diktatúrában elkobozták és bezúzták a Bibliákat, hiszen az egyház akkori vezetői teremtettek egy olyan helyzetet, amelyben az emberi döntéseket, a hagyomány mendemondáit előtérbe helyezték, miközben megelégedtek azzal, hogy Isten ígét csak egy szűk csoport olvashatta az emberek többsége által érthetetlen nyelven.

A reformáció lényegében a Szentírás újrafelfedezése. A felfedezők – Luther, Kálvin, Zwingli, Melancton és a többiek – igyekeztek a széles néptömegekhez is eljuttatni mindazt, amit megismertek, újra közkinccsé téve az Igét, amit az Isten a világnak ajándékba

adott. Egyetlen felfedezés sem változtathatja meg olyan döntően az emberi életet, mint annak a felismerése, hogy Isten kegyelemből, hit által bocsátja meg a bűnököt Jézus Krisztus áldozatáért.

Ezzel a reformáció nem mondott újat, de kimondta minden nemzet anyanyelvén, és úgy mondta ki, hogy sokan meghallották. Némelyek bűnbánóan megtépték ruhájukat; mások a hajukat tépték, mert az Ige eltorzításához, félreértelmezéséhez személyes érdekük fűződött: ebből fakadt hatalmuk, vagyonuk és tekintélyük. A Bibliát azonban többé nem lehetett eldugni az emberek elől.

A Szentírásnak különösen nagy hatása volt arra a világszemléletre, amely a legtöbb európai népre hosszú ideig jellemző volt. Ennek is köszönhető, hogy Európa hatalmasat fejlődött egy olyan korban, amikor a világ többi részén leginkább a hanyatlás vagy a stagnálás volt jellemző. Kár, hogy sokak házából és életéből ma már hiányzik az Élet Igéje. Csak nehogy aztán a bűnbánat helyett más tépazza meg Európa köntösét...

WAGNER ÉRIK

Egyházunk jövője: merre tovább?

Merre tovább? Az élet nagy vízválasztóinál az ember mindig ezzel a kérdéssel szembesül. A reformáció 500. születésnapján Isten és ember iránti felelősségünk része az is, hogy megkérdézzük: merre tartunk most?

A kerek évfordulók pedig mindig jó apropóként szolgálnak olyan tanulmányok megfogalmazására, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoznak.

Ahhoz, hogy megtaláljuk, merre tartunk, először is azzal kell(ene) tisztában lennünk, hogy hol vagyunk most. A jó tájékozódáshoz elsősorban a tereppontok felismerése szükséges! Jelen írásunk terjedelme természetesen nem ad helyet egy kimerítő állapot-vázolásra, ezért csak a legszembetűnőbb jeleket említjük meg.

„Jól van az úgy is...!” – alighanem ez a legáltalánosabb megfogalmazása annak a felekezettől független lelki állapotnak, amelyben él a mai ember. Sőt, még ezt is pozitívva is tudjuk tenni a „csak rosszabb ne legyen!” kezdetű sóhajtottással. Ez pedig kétségtelenül rányomja bélyegét jelenkori egyházunkra. Benne van ebben egyfelől a látszólagos megelégedés az egyházi élet, a rendezvények, a kulturális események terén. Sokakat már ez is megelégit: a kultúr-kereszttyénség.

A másik általános jel (ami szintén felekezettől független) az a jövővel szembeni komoly aggodalom: honnan lesz utánpótlás? Templomaink padjainban egyre kényelmesebben meg lehet férni. Egyre kevesebb a keresztlő, még kevesebb az esküvő, de temetésink száma is csak azért fog idővel fogyni (urambocsá!), mert már nem lesz, akit elkísérni a minden élők útján. Már rég nincs növekedés (pedig még lenne kit megszólítani!), ezért igyekszünk legalább megőrizni (konzerválni) a jelenlegi állapotokat, és azt kívánjuk: „csak kevesebb ne legyen!” Megelégszünk azzal, hogy fenntartjuk és megőrizzük a mostanit.

Azt szoktunk kérdezni: miért nem járnak már templomba az emberek? Sokszor a tízedik leprásként (17,11-19) mi magunk mentetjük a kilencét: egészség- vagy időhiány az ok! De olyat is hallani, hogy egyszerűen unalmas az istentisztelet. Tempósabb beszéd, fiatalos nyelvezet, zenei lendület kellene – de lehet, hogy csak a megszólító üzenet hiányzik?! Általános az aggodalom a vallásórai és a kátéórai távolmaradás miatt. Egyre kevesebb az odaszánás! Mi mindennek az oka?

Régi időkre visszaemlékezve idősek rendszerint elmondják, hogy egykor két ember volt egy faluban, akihez nehéz helyzetben ta-

nácsért fordulni lehetett: a pap meg a tanító. Ma már nem fordulunk a lelkipásztorhoz, mert úgy megszoktuk, hogy mindent egyedül kell megoldani. Persze lehet ennek más oka is: a bizalom elvesztése, vagy a hozzáértés hiánya, zárkózott jellem – esete válogatja!

Visszaemlékszem egyik teológiai tanárunk mondására, aki szerint az a lelkipásztor, aki a gyülekezetben hét közben láthatatlan – az hétvégén érthetetlen! A vasárnapi igehirdetések célja éppen hogy a hit életközelsége, a vélemény-kialakítás Istentől jövő segítése. Lehet, hogy a lelkipásztorok ma már nem tudnak úgy eligazítást adni a mindennapi élet ügyes-bajos dolgaiban, mint egy évszázaddal ezelőtt; lehet, hogy ma már ezért nem is tisz-

sához! 500 évvel később nekünk sem szabad alább adni: vissza Isten beszédéhez!

Mikor működik jól egy gyülekezet? Azt hiszem erre a kérésre a legegyszerűbb válasz az, hogy akkor, ha az ember megtalálja benne a helyét. A jó gyülekezet eredeti mintáját sokan Jézusnak és tanítványainak közösségében keresik. Ez a vélemény nemcsak azért állja meg helyét, mert Jézus van a közösség központjában (másképp el sem képzelhető ma sem a gyülekezet!), de azért is, mert a tanítványok kapcsolata az evangéliumok leírása szerint létszerű volt. A Mester melletti hétköznapok tele voltak feszültséggel, párharcokkal, csalódással, de egyszersmind a bűnbánat, a megbékélés és a változás lehetőségével is.

Ha megnézzük, hogy mi motiválhatta a halászokat, vámszedőket, szabadságért harcolókat, vagy éppen Nikodémus rabbit, hogy Jézus társaságát keressék, akkor egy közös pontot vélhetünk felfedezni: Jézus természetességét, amivel még a reál-politikus Poncius Pilátus helytartót is vonzotta.

Mi tehát az, ami Jézus mellé vonzotta az embereket? A bizalom, ami azóta is minden krisztusi közösség összetartó ereje. Bizalom az egyházzal, a lelkipásztorral, a presbiterekkel. Jézus, bár ellenségei lesben álltak, mégis megmagyarázhatatlan módon bizalmat és biztonságot sugárzott maga körül.

Ez a bizalom él tovább minden közösségben, amelynek közepén Jézus van. Ezzel a bizalommal tekintenek egymásra azok, akik eltérő nézeteik ellenére is vállalják egymást, mert a Krisztushoz való kapcsolódás felül emel a különbségeken. Ezt a bizalmat testesíti meg együtt a presbitérium és a lelkipásztor a gyülekezet előtt a közös cselekvésben, ami látható és nyomon követhető.

Végül pedig ezt a bizalmat igazolja vissza az a hagyományos tisztelet, amit az emberek többsége (még a nem egyháztagok is) tisztelet formájában fejeznek ki a közegyházzal szemben.

Akik Krisztusban tartoznak egymáshoz – azok jó helyre tartoznak!

Az isteni szó ma már nemcsak a templomban hangzik, az ige megszólítására egyre több alternatív lehetőség kínálkozik új alkalmakon és új eszközökön keresztül, de elhangzik-e ezeken az az üzenet, ami a lényegre tapint és a célba ér?

telik (félük?) úgy a papot, mint régen, de az isteni iránymutatásnak ma is helye van!

Az isteni szó ma már nemcsak a templomban hangzik, az ige megszólítására egyre több alternatív lehetőség kínálkozik új alkalmakon és új eszközökön keresztül, de elhangzik-e ezeken az az üzenet, ami a lényegre tapint és a célba ér? Teológiai színvonal és lelki mélység! A felszínes találkozásokról soha nem lesz élethosszig tartó igaz barátság – akárhányszor ismétlődjük meg. A felszínes egyházi életben a vallás hiedelemmé silányul és a hit nem találkozik a hétköznapok problémáival.

Az evangélium hirdetésének ma már sokféle korszerű módja van, amire – Istennek hála – egyre nagyobb az igény és a készség is. Szaporodnak a helyi presbiter-képzések, a lelkipásztoroknak pedig egyre több olyan munkatársa van, aki lelkiismeretesen és egyre több szakértelemmel és tapasztalattal végzi a reá bízottakat.

A reformáció 500 évvel ezelőtt arra tanított: vissza a Szentíráshoz, a hit tiszta forrá-

Quo vadis, magyar református egyház?

A reformáció 95 tétel kiszegésével kezdődött. Amikor változást akarunk, akkor tételiesen kell kimondani azt, ami fáj, rámutatni arra, ami eltűnt, elveszett.

Bármilyen lélekemelő az ideai esztendő ünnepe hangulata, az 500 éves múlt patinás ragyogása, hazudnánk önmagunknak, ha nem néznénk szembe a kérdéssel: vajon van-e még 500 éve magyar református egyházunknak?

Istennek mindig, minden korban lesz népe ezen a világon, az Egyház – megtűrve vagy üldözve, kiteljesedve vagy összehúzódva – minden időben lesz és várni fogja az ő Urának visszajövetelét. De vajon mi, magyar reformátusok, úgy, ahogy ma ismerjük önmagunkat, lehetünk-e ilyen bizonyosak megmaradásunkban?

Gyülekezeteink év végi jelentései, anyakönyveink komor számadatai, a vasárnapi istentiszteletek jelenléti adatai, sok gyülekezet küszködése, a lelkipásztorok belefáradása és kiegészése, egyházi hivatalos testületeink működésének nehézsége, az állami kongruával lélegeztető gépen tartott lelkipásztori állások és „önálló” gyülekezeteknek a kérdése mind ott sorakozik mélyen elrejtve minden lelkipásztor szívében.

Ha legördül a függöny az október 31-i ünnepi alkalmak után, mi következik másnap? Keserű mosollyal mondhatnánk, hogy november 1., halottak napja. De így kell-e lennie ennek?

Ha azon az úton haladunk tovább, amelyiken ötszáz éven át jártunk, ha nem tudunk változtatni, református egyházunk szétesése és az ebben a formában való megszűnése a következő száz évben – legalábbis itt, Erdélyben – bizonyosnak tűnik.

Az erdélyi szászok elmentek, kihaltak, eltűntek. Maradékuk éppen most árusít 16 szász erődtemplomot, mielőtt még végképpen összedőlnének. A Német állam jelezte, nem fordít erre forrásokat. A mi düledező templomainkat vajon majd fel fogja vásárolni Budapest? És mihez kezd velük?

Talán ha gyökeresen más úton indulnánk tovább, ha szakítani tudnánk eddig öröknek tartott paradigmákkal, lenne esély arra, hogy még hosszú évszázadokig felekezteként, magyar reformátusként maradjunk meg Istennek az ezen a világon vándorló népe között.

Az üdítő és reményt adó kivételeknek örvendezve és ezekért halát adva szegezzünk ki pár fontos tételt a templomkapukra.

AZ ÉLŐ GYÜLEKEZET HELYREÁLLÍTÁSA

Gyülekezeteink nem élők a szó evangéliumi értelmében. Nem is lehetnek azok, amíg nem

a megtérést állítjuk nem csak minden igehirdetés középpontjába, hanem a gyülekezeti tagság egyedüli feltételeként is. A népegyházi modell halott. Olyan egyházszervezetben gondolkodunk, amelyiknek talán volt egyháztörténeti és nemzetmegtartó szerepe a 16. és 17. században, de ma már fojtogató malomkő a nyakunkban, amivel a felszínen próbálunk maradni.

Nem gondolkodhatunk többé olyan egyházmodellben, ahol mindenki számít, de nem lehet számítani szinte senkire. Csapdahelyzetbe hoztuk magunkat azzal, hogy népegyházi modellünket nem az evangéliumi feltételnek vetettük alá, hanem a nemzetpo-

Ha nem tudunk változtatni, református egyházunk szétesése és az ebben a formában való megszűnése a következő száz évben – legalábbis itt, Erdélyben – bizonyosnak tűnik.

litikának. A népegyházi egyházmodell nem tartja meg a nemzetet, csupán múzeumi relikviává sorvasztja a református egyházat. A megtérés és az Isten mellett való személyes döntés és elköteleződés, tehát a hitvalló magatartás kell egyházunk lelki tartalmának, de szervezeti alapjának is lennie.

A SZEMÉLYES HITÉLET FONTOSSÁGA

Egyházi életünk a közgondolkozáson kezdve a liturgián át az igehirdetés homiletikai formájáig a többes szám rabja. A „mi” olyan hamis támasz, amelyik átszúrja a kezünket. Nem lehet közösségről addig beszélni, ameddig nem történt személyes hitvallás. A többes szám kényelmes rejtekhelyet biztosít a személyes bűnnek, és ezért relativizálja a megtérést. A személyesség nélküli hit- és istentiszteleti élet nem ismeri a személyes bűnbánatot, ami nélkül viszont nem lehet feloldozás, tehát a kegyelem is viszonylagossá válik.

Ennek biztos jele gyülekezeteinkben a bizonyágtéves és a személyes imádkozás látványos hiánya. Imaheteken, bibliaórákon itt-ott még felbukkan, de a református közgondolkozás nem irgalmaz és kimondja az ítéletet: nem református, „baptistas”. Valóban „baptistas”? Nem inkább a legteljesebb mértékben hitvalló és evangéliumi? Az az egyház, az a gyülekezet, amelyik a nyilvános, személyes bizonyágtéves és a nyilvános, személyes imádság ellen fordul, az az evangélium és a misszió ellen fordul.

MEG KELL TANULNUNK ÚJRA ÖRVENDEZNI

Nem vagyunk örvendező egyház. Bár a miénk az evangélium felszabadító üzenete, Urunk egy bűnt megbocsátó, irgalmas Isten, istentiszteleti alkalmainkról szinte teljes mérték-

ben hiányzik az örvendezés. Mit gyászolunk? A komorság nem ünnepélyessé, hanem elutasítóvá tesz bennünket. Éneklésünk már nem hordozza az örömet. Ha fiataljaink gitárral mernek örvendezni a templomban, esetleg istentiszteletünkbe bekerül egy újabb, ritmussosabb ének, akkor már eretnokséget, súlyos elhajlást, liberalizmust vizionálunk. Valóban egy gitár tenne bennünket liberálisra?

Fel kell ismernünk, hogy a megújult életből megújult ének, megújult öröm fakad. A megújulás örvendezővé tesz.

FELELŐSEK VAGYUNK ÖNMAGUNKÉRT

A változtatást, egyházunk új étellel való megtöltését mindig az egyházi előjáróktól várjuk. Vezetőfüggő egyházzá váltunk, megrogzottnan bízunk az egyházi struktúrákban. Kitűnő embereket választunk meg vezetőkné, akiktől várjuk a megváltást, ezzel teljeshetetlen terheket teszünk rájuk. A kudarc magától értetődik. A megújulás felelősségét nem háríthatjuk vezetőinkre.

Az egyházi struktúránk kétségtelenül elősegíti a református egyház társadalmi beilleszkedését és anyagilag biztosítja a túlélést, de ezt nem azért teszi, mert bármelyik egyházi vezető ezt tekintené hivatásának, hanem azért, mert mi, a gyülekezetek és a lelkipásztorok ezt várjuk el tőlük, erre hatalmazzuk fel őket. Ennek a magatartásnak az eredménye a kiszolgáltatottság, ami kötelezően magával hozza az egyházpolitikai csoportosulás démonát, és a súlyos politikai függőség, amelyik pedig magával hozza a közügyekben való határozott, evangéliumi és értékalapú megnyilatkozás hiányát illetve esetlegességét.

Van még ötszáz éve a magyar református egyháznak? Ma erre nagyon nehéz válaszolni. Egy viszont bizonyosnak látszik: tétlen sodródásunk vagy éppen bezárkózásunk nem fog megoldást adni, hiszen egyik magatartást sem ismeri Jézus Krisztus egyháza.

Gyülekezeteinkben még ott van a hűség mag, van alap, amire építhetnénk.

Meg kell tanulnunk az egyház Urának jelenlétét a személyes életünkben is megtapasztalni, az egyházat az otthonunkban, a családukban is megélni.

Meg kell tanulnunk ugyanakkor otthon érezni magunkat az egyházban, ha étellel akarjuk megtölteni gyülekezeteinket, mert templomaink nem múzeumok, hanem lelki otthonok.

Meg kell tanulnunk kényelmetlenül érezni magunkat a világban, ha hatással szeretnénk lenni rá, ha meg akarjuk szólítani.

A „mindig így volt ez, nem szabad ezen változtatni” magatartás halálnyilatkozat.

Hol van az Egyház középpontja?

„Minden út Rómába vezet” – tartja a régi mondás, ami valójában nem is olyan régi, mint elsőre gondolnánk. Bár a méltán híres római utak még fénykorukban majdnem 6 millió négyzetkilométer területű birodalmat (az Európai Unió 28 tagállamának együttes területe 4,4 millió) is úgy szőtték át, hogy az utak többsége valóban a fővárosba vezetett, ennek jelentése mégis árnyaltabb.

A mondás ugyanis Alain de Lille cisztercita szerzetes Példabeszédek könyvéről írt művéből maradt fenn 1175-ből, aki szerint „ezer nyi út vezet [azokat] az embereket az évszázadok lefolyta alatt Rómába, akik teljes szívvel az Urat akarják keresni.” Nem ókori, hanem keresztény ihletésű szólásról van tehát szó, melynek üzenete az, hogy különböző utakon is eljutunk ugyanahhoz a célhoz. A cél pedig Róma, azaz Rómán keresztül maga az Úr Isten!

De miért éppen Rómán át vezet ez az út? – kérdezi Kálvin János Institutiojának azon fejezetében, melyben a pápai primátust (elsőbbséget) tárgyalja. A római egyház szerint Krisztus földi helytartójának, Róma mindenkori püspökének ugyanaz a megkülönböztetett szerep jár, mint egykor az ószövetségi nép élén a jeruzsálemi főpapnak. Isten ugyanis rajtuk keresztül akarja kiterjeszteni jó szándékát választott népére.

Kálvin azt kérdezi, hogy mi kényszerítene minket arra, hogy az egész világra kiterjesszük azt, ami egykor egy nép életében ugyan áldásosnak és hasznosnak bizonyult, de Krisztusban eljött az egyetlen főpap, aki ma is választottainak feje? Isten tudniillik az Ő tiszteletének helyéül azért jelölte ki a népet körülvevő pogányok között a jeruzsálemi templomot, és élére főpapot is azért rendelt, hogy „arra tekintve annál inkább megmaradhassanak.” A főpap Krisztus előképe volt, a római főpásztor már nem lehet azzá!

A pápai primátus legismertebb szentírási igazolása Péter vallástételekor hangzik el (Mt 16,13-20), amikor is Jézus kősziklának nevezte Pétert, „akire az Úr felépíti majd egyházát”. Csakhogy ez a mennyország kulcsára, azaz a békéltetés szolgálatára vonatkozik: a bűnök megtartására

és elengedésére. Akik megbánják bűneiket, azokkal Isten megbékül, de akik visszautasítják kegyelmét, azok számára a büntetés elkerülhetetlen! Ezt a megbízatást azonban nemcsak kizárólag Péter kapta, ráadásul nehezen magyarázható miért kellene ehhez az egész világ élén állnia?

Kálvin Cyprianusz és Augusztinus egyházatyákkal egyetértve azt a véleményt osztja, hogy Pétert Jézus nem emelte a többiek fölé. Péter a többi tanítvány képviselőjeként válik az egyház jelképévé: a tanítványok Krisztust hirdelve nyitják meg a mennyország kapuját mások előtt. Péter elsőbbsége tehát nem hatalmi. Jézus nem emelte őt a többiek fölé: szóvivőként tekintünk rá! Ha van elsőbbsége, az legfeljebb idői, bár Pétert és testvérét, Andrászt egyszerre hívta el a Mester.

Kálvin Péter elsőbbsége ellen szentírási érveket is felhoz. Pál apostol a korinthusiaknak ugyanis azt írja, hogy Krisztus a funda-

resztyéneket, amint a Jeruzsálemből érkezettek feltűntek a színen. Péter pedig hallgatott Pálra, és elfogadta a feddést.

Kálvin azt a kérdést is felveti, hogy miért éppen Róma püspöke tölti be ezt a vezető szerepet? A hagyományos válasz erre az, hogy Péter volt Róma első püspöke, ezért a folytonosság elve alapján utódai öröklik ezt a vezető szerepet. Ezen az elven elindulva azonban miért nem Jeruzsálemé ez a szerep, hiszen ott maga Jézus Krisztus halt meg?! Ez a magyarázat már azért is sántít, mert ezek szerint a Jeruzsálemi templomot a Nébó hegyére kellett volna építtetnie Istennek, hiszen Mózes ott halt meg. Mi több, Péter először Antióchiában székelt, mégsem az a város az első. Sántít tehát a dolog!

Végül pedig – a jogász Kálvin – Péter kiváltságának jogi következetlenségét tárja fel. Ha kiváltsága személyi és a pápai szék folytonossága a lényeges, akkor nem számít a hely. Ha a kiváltság dologi és a hely számít, akkor a Római levélben miért nem említi Pál egy szóval sem? A kiváltság tehát inkább vegyes, azaz a megfelelő hely és személy szükségeltetik, bár a századok folyamán nem egyszer történt már meg, hogy több pápa kormányozta egyszerre az egyházat, Rómától távol is.

Róma elsőbbsége emberi szempontok szerint viszont magától értetődő. A Birodalom fővárosában található gyülekezeti szintre adja magát a vezetői szerep. A korai századok keleti bizonytalanságának idején a nyugati nagyváros szilárd pontnak számított jelentett, hiszen az egyház nyugati fele a parázs hitvitákból kimaradva nyugalmat és biztonságot jelentett.

Róma vezető szerepe tehát kezdetben még jótékony hatással is bírt az egyház életére nézve. A pápák azonban idővel Krisztus földi helytartójaként és helyetteseként fellépve kívánták vezetni azt a testet, amelynek Feje az emberi szem számára ugyan láthatatlanul, mégis vitathatatlanul jelen volt Szentlelkén keresztül, az emberek szolgálata által.

mentum, az egyedüli alap. Péter tehát nem az a szikla, akinek vállán nyugszik az egész anyaszentegyház! Ráadásul a galatáknak írott leveléből kiderül, hogy egy ízben Pál apostol megdorgálta Pétert, amiért képmutatón kerülni kezdte a pogányokból lett ke-

Amerikai magyarok, a létezés határán

Emlékkonferencián találkozott az észak-amerikai magyar reformátusság a reformáció jubileumi évében, mondja Lukácsi Éva Miami-i református lelképásztor, Wass Albert kultuszának ápolója.

– Milyen az amerikai reformátusok jelene? Vannak még egynyelvű gyülekezetek, vagy már inkább a kétnyelvűség a jellemző?

– Isten kegyelméből élnek még magyar gyülekezetek Észak-Amerikában, bár erősen megfogyatkozva. Sajnos, mint a fehér holló, olyan ritka az olyan gyülekezet, ahol csak magyarul folyik a szolgálat. Kétnyelvű, vagy többnyire angol nyelvűek már a legtöbb helyen. Még az 1990-es évek végén meglátogattunk jó pár régi, száz éves magyar templomot Pennsylvania államban és New York környékén. Az volt a tapasztalatunk, hogy leginkább fekete bőrű vagy spanyol ajkú gyülekezetek vették meg az elnéptelenedés miatt eladott magyar templomainkat. Tisztelettel megtartották a szószéket, padokat, perselyt, volt ahol a nemzeti színű zászló is bent volt a templomban, különösen becsben tartották a festett üveg-ablakokat, melyeken magyarul olvashatók igeversék és az adományozók nevei. Ma már csak New Yorkban, Kalifornia néhány városában és Miami-ban van vasárnapként istentisztelet és magyar kulturális élet rendszeresen (Kanadában még több városban van magyar egyház). Nagy ünnepeken, alkalmanként több helyen: Floridában Daytona Beach és Sarasota városokban havonta egyszer van istentisztelet, ugyanígy Bostonban, Atlanta környékén és Washington DC városban, és még néhány helyen, hiszen élnek még magyarok szétszórva, akik sok órást tesznek meg a lelki közösség ápolására.

– Miben más egy tengerentúli református gyülekezet, mint amit itthon ismerünk, megszoktunk?

– A legtöbb gyülekezet régi liturgiát követ és amerikai magyarok számára nyomtatott (rég) énekeskönyvet használ, mi Miami-ban a magyarországi énekeskönyv és liturgia szerint tartjuk az istentiszteleteket. Ahol kétnyelvű a szolgálat, ott az angol istentisztelet elemeiből kerül be néhány: a felelgetős imádság, a modern hitvallás közös elmondása, új énekek. Van, ahol a laikus szolgálat élénkebb, például igeolvasást gyülekezeti tagok végzik, presbiterek szedik a perselyt, vagy az úrvacsorai jegyeket egymásnak továbbadják.

– Miben érhető nyomon, hogy a budapesti kormány minden eddigénél lelkiismeretesebben figyel a külföldi magyarságtudatának ébren tartására, az anyaországgal való kapcsolattartásukra?

LUKÁCSI ÉVA MIAMI-I REFORMÁTUS LELEKPÁSZTOR

– A magyarság politikailag megosztott, sajnos lecsapódnak az otthoni véleménykülönbségek hullámai. A többség mégis nemzeti érzelmű és meglepedéssel figyeli a felelős magyar kormány törődését a határon túli magyarság és a nemzetünk iránt. Mivel az amerikai média nem minden esetben ad hiteles tájékoztatást, én a Hun Tv műholdas adásait nézem, így naprakészen tudom, hogy otthon mi a helyzet, és imádságban hordozom állami vezetőink szolgálatát. A Reformáció 500. évfordulója tiszteletére szervezett emlékkonferencia támogatásával, melyet júniusban a kanadai Niagara Falls-ban tartottunk, 350 magyar gyülekezeti vezető és küldött részvételével. Emellett a Kőrösi Csoma-program keretében küldött fiatal tanítók, népművelők anyagi támogatásában fontos segítséget élvez az itteni magyarság az utóbbi időkben.

– Jövőre, Wass Albert születésének 110., halálának 20. évfordulójára emlékkönyv jelenik meg, amelynek te vagy az egyik mozgatórugója. Kik segítik a kiadást és szándékok szerint mit tartalmaz majd?

– A könyv történelmi jelentőségű lesz, mert bemutatja az író iránti tiszteletet, mely az elmúlt években, évtizedben kivirágzott, nemcsak a Kárpát-medencében, de szerte a világban élő magyarok körében. Részint a Wass család, volt barátok és pályatársak emlékezései, másrészt az író tiszteletére emelt szobrok és emlékhelyek, a róla elnevezett szervezetek képei, beszámolóit jelennek meg benne.

– Hogyan vélekedsz a reformációi jubileumról?

– Úgy vélem, isteni szándék hatja át a reformáció üzenetét: vissza kell térni a Bibliához, Isten kijelentéséhez, amelyet Jézus Krisztusban meghirdetett. A megújulás célja Isten dicsőítése, akaratának megismerése és megismertetése. Mindez hitben és engedelmességben lehetséges – a Szentlélek munkája által. Az aranyközéput jelenti a hűség és állhatatos ragaszkodást mindahhoz, amit atyáink hagyományaként hitben elfogadtunk. Másrészt, a reformátori nyitottság kritikus vizsgálatra is bátorít, ami új megvilágosodáshoz vezethet, és növekedést hozhat az igazságban és szeretetben, új életben való járásban.

FÁBIÁN TIBOR

Azok a közösségek, egyének, akik Wassmaraton felolvasásban, emlékprogramokban, emléktúrákban, iskolai könyv-adományozásban vagy más alkalmakon részt vettek, kérjük, hogy írjanak egy rövid beszámolót tevékenységükről (e-mail: evikalukaci@gmail.com címre), küldjenek fényképet (jpg formában). Akik szponzori adománnyal tudják segíteni a könyvkiadást, kérjük, hogy a magyarok világklubjához, a könyv főszerkesztőjének, Dr. Tanka Lászlónak jelezzék: vilagklub@vilagklub.hu. Telefon: 36-20 928 0088. A könyv megjelenése – sikeres támogatottságot remélve – egy gálaünnepel lesz összekötve, az író tiszteletére, 2018. január 7-én, Budapesten, a Duna Palotában.

A hitvédelem fontossága

Hitvédelem már akkor elkezdődött, amikor a Tízparancsolatban figyelmeztetett az Isten, hogy ne legyenek idegen isteneink; ne csináljunk magunknak idegen istenszobrokat, ne imádjuk, ne tiszteljük azokat. Istentől való dolog hát ez is.

Mindezt nem saját magáért köti a lelkünkre, hanem a mi biztonságunkat akarja óvni. Mert az egyetlen Mindenhatóban bízni, az a biztos alap. Mindenféle másban reménykedni, és a nem létezőktől segítséget és megtartást várni egyenlő a teljes bizonytalansággal és pusztulással.

Minden kornak megvoltak a hamis prófétái. Ezek mindet megtettek annak érdekében, hogy a hitben gyengéket, tapasztalatlanokat, bizonytalanokat eltérítsék, még jobban elbizonytalanítsák.

Miért? Önös érdekből, anyagi haszomból, hatalomvágyból...

De ez nem csak a múlt időkre igaz. Így van ez ma is. Vannak a nyilvánvalóan istenellenes tanítások és tanítók, de vannak a ferdítők, akik a Bibliára hivatkozva, más, a krisztusitól eltérő evangéliumot hirdetve térítik el a híveket.

Miért? Anyagi haszonszerzés céljából, hatalomvágyból...

A kísértések az Istenbe vetett biztos alapot akarják kivenni a lábunk alól. Pontosabban a biztos alapról akarnak lecsalogatni minket. Mindezek értelmében megállapíthatjuk, hogy a hitünk védelme egyenlő az életünk védelmével. És ez a védelem nem csak erre a földi életre terjed ki, hanem meghatározza az örökkévalóságban elfoglalt helyünket is. Fontos a hitvédelem. Már csak azért is, hogy leellenőrizzük saját hitünk tisztaságát, Isten-szerintiségét.

A hitvédelemre szükség van a szektákkal és a hamis, a Szentírás kijelentésével ellentmondó tanításokkal szemben is. Szektáknak nevezzük azokat a keresztyén háttérű közösségeket, amelyek magukat az igazi keresztyénség egyetlen képviselőinek hirdetik, de az egyházakkal nincsenek tanbeli és lelki közösségekben. A szekta szó eredete sequor (követ) latin szóból származik, azt foglalja magába, hogy egyeseket félrevezettek, elszakítottak a nyájtól. Igencsak jellemző rájuk, hogy elkülönülnek és mindig minden mással szembe helyezkednek, más keresztyének üdvösségét tagadják, és formális törvényeket támasztanak kiragadott bibliai igék alapján.

Ez abban is megnyilvánul, hogy az eredeti vallási közösséget hátba támadják, megkérdőjelezzik annak minden tanítását. Tagjaikat igyekeznek szembeállítani saját gyülekezetével, vagy akár saját családjával. Krisztus mellett még más tanítót is kijelölnek maguknak. Ez rend szerint az adott szekta alapítója, és ezt a személyt már-már szolgálai módon követik. Jellemző még a szektákra, hogy általában azt tanítják: övék az egyedül igaz vallás.

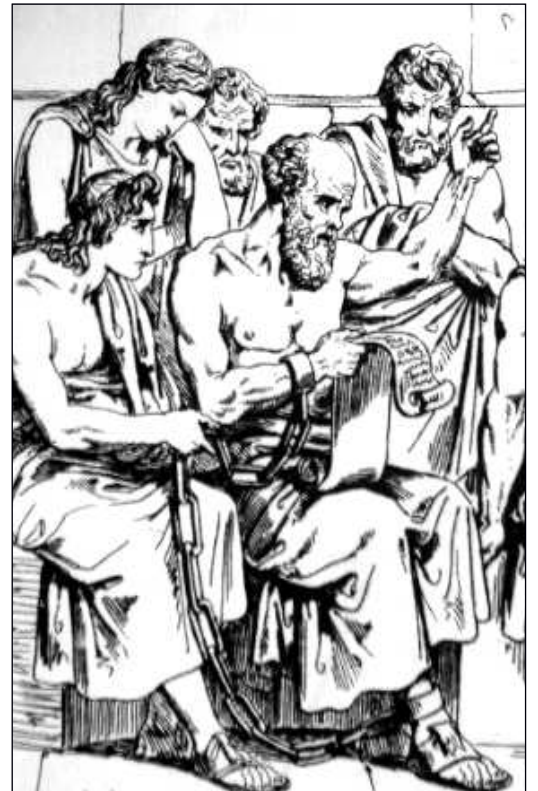
Fontos időben felismerni az Istennel minket szembe fordítani akaró törekvéseket. Lehet ez akár a mi saját kételkedésünk, vagy olyan szokás, babonáság, mely életünknek részévé vált, válik. Sokszor talán észre sem vesszük, de lekopogjuk, ha valami jót említünk „nehogy valami rossz történjen”; vagy babonásan félni kezdünk, ha fekete macska keresztezi az utunkat... De az is érdekes kérdéseket vet fel, amikor mondjuk keresztyén család szobájának falát a Kába követ ábrázoló falvédő díszíti. Félreértés ne essék, nem a vaskalapos és merev lelkipásztor írja ezeket, hanem a kíváncsi. Ott van-e szavainkban, életünkben, tetteinkben, akár még az öltözködésünkben is a hitvédelem?

Abban a magatartásban, amelyik tudja, hogy Kihez tartozik, ösztönösen benne van a reménység is. Nem a félelem, és kétely, hogy lekopogja a dolgokat, nehogy valami rossz történjen. Hanem a minden helyzetben megerősítő hit.

Szektáknak nevezzük azokat a keresztyén háttérű közösségeket, amelyek magukat az igazi keresztyénség egyetlen képviselőinek hirdetik, de az egyházakkal nincsenek tanbeli és lelki közösségekben. Igencsak jellemző rájuk, hogy elkülönülnek és mindig minden mással szembe helyezkednek, más keresztyének üdvösségét tagadják, és formális törvényeket támasztanak kiragadott bibliai igék alapján.

A félévezredes évfordulón jó átismételni az öt sola-t. Ez öt latin kifejezés. Ezek a reformáció idejében jelentek meg, hogy összefoglalják a Szentírás alapján megfogalmazott hitet. A keresztyén élet és a hit gyakorlásában alapvető tételek ezek. A sola azt jelenti, hogy egyedül, kizárólag.

Ezek közül az első a *sola Scriptura*, azaz egyedül a Szentírás. Ez azt jelenti, hogy a Biblia Istennek az egyedüli ihletett és hiteles szava, a keresztyén tanítás egyetlen forrása. Ez az isteni szó mindenki számára hozzáférhető, azaz mindenki számára érthető a Szentírás és az egyben önmagát magyarázza. Kálvin János is a Biblia kizárólagosságát hirdeti: „Egyedül az Úr igéje az az út, amely bennünket annak kutatására vezet, amit

Őröla tudni szabad, és egyedül ez a világosság, mely nekünk világít, hogy meglássuk azt, amit Őröla tudni kell.”

Ezt követi a *sola fide*. Ez azt jelenti, hogy egyedül a hit. Nem a jócselekedetek, nem a hagyomány, nem a szentek közbenjárása, hanem egyedül a Krisztusba vetett hit ad üdvösséget. És ezt a hitet sem az ember munkálja, hanem ez Istennek ajándéka. A jó cselekedetek nem előfeltételei a hitnek, hanem bizonyítékai. Aki megtapasztalja Istennek kegyelmét és jóságát, az arra törekszik, hogy Istennek tetsző életet éljen.

A harmadik a *sola gratia*, vagyis egyedül a kegyelem. Az üdvösség és kegyelem nem érdemek alapján jár az ember számára, hanem Isten kegyelme ajánlja azt mindenkinek, aki hit által azt elfogadja Istentől.

Ezt követi a *solus Christus*. Egyedül Krisztus által. Üdvösség és megigazulás nem lehetséges senki más közbenjárása által, hanem csakis Krisztus által lehetséges. Másra nincs szükség, de találni sem lehetne mást erre a feladatra. Sem az apostolok, vagy a szentek, vagy a papok nem eszközölhetnek ki üdvösséget mások számára. Persze ez a tanítás nem zárja ki az egyházi szolgálattevők munkáját. Ők az evangéliumot hirdetik és Istent szolgálják, de nem általuk, vagy miattuk adatik a kegyelem.

Az ötödik sola a *Soli Deo gloria*, vagyis egyedül Istené a dicsőség. Az emberé a szolgálat és orcánk pirulása.

Isten mindannyiunkat üdvösségre és mindig élő reménységre hív. Akarunk-e egyedül ebben hinni? Mert egyedül ez adhat kiegyensúlyozott életet. Az előbb felsoroltak alapján vizsgáljuk meg rendszeresen hitünket. Egyedül Vele és Átala üdvözülhetünk mindannyian.

Új szívet adj énnemem?

A szervátültetés egy olyan műtét, melynek során egy működésképtelenné vált szervet, szervrészt vagy szövetet távolítanak el az ember testéből, és azt egy donortól származó szövettel, szervvel vagy szervrészsel helyettesítik.

A református egyház csakis igenlően állhat ez életmentő eljárás mellé. Az élet minőségét javító és az életet mentő tudomány Isten ajándéka. A Mindenható az életet munkálja, egymás szeretésére tanít minket. S itt mindkettő érvényesülhet.

Az ember közösségi életre rendeltetett. Érzékenyen kell figyelniük és segíteniük embertársaink életét is. A szervátültetés Isten ajándéka. Ez a felebaráti szeretet jegyében önkéntesen zajlik. Senkit nem kötelezhetnek rá. Mivel Isten ajándéka és szeretetből fakadó önkéntesség alapján zajlik, ingyenesnek is kell lennie.

Érdekes végiggondolni az adományozó és ugyanakkor a kedvezményezett helyzetét is.

Az adományozó, azaz a donor sok esetben még életében felajánlja szerveit mások életének érdekében. És ez nagyszerű dolog, de engem mint donort már nem sokban érint, hiszen amikor az átültetés történik, akkor sok esetben én már nem élek. Nekem már nem fáj, nekem már nem kell megküzdenem a felépülés hosszú folyamatával. Szervátültetés történhet élő donorból, illetve agyhalott állapotú (dobogó szívű) donorból és ritkább esetben halottból (nem dobogó szívű donorból).

Élő személyből más személy testébe történő átültetés céljára csak regenerálódó szövetet, a szerv jelentősebb funkciókiesését nem okozó szervrészletet, illetve olyan páros szerv egyikét lehet eltávolítani, melynek hiánya nem okoz súlyos és maradandó károsodást. Szervet, illetve szövetet csak cselekvőképes személy adományozhat.

Az agyhalál megállapításának jogszabályokban szigorúan előírt, részletes szabályai vannak. A donornak való alkalmasság jogi háttere mindig az adott ország jogi rendelkezéseitől függ, de általában

ez valami olyasmi, hogy a leendő donor életében nem tiltakozott ez ellen, illetve a rokonai beleegyeznek. A szervkivételre vonatkozó beleegyezéssel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a világon kétféle rendszer működik.

Az első arról szól, hogy az, aki életében nem írt alá a transzplantációba beleegyező dokumentumot, annak a szervei nem távolíthatók el. Ez a rendszer működik például Romániában is. A másik rendszer pedig a „feltételezett beleegyezés” elve alapján működik.

dik. Ennek értelmében mindenki, aki másként nem nyilatkozik írásban, felajánlotta szerveit transzplantációs célokra. Ez van érvényben például Magyarországon, Ausztriában, Belgiumban és egyebütt. Persze egyes országokban a hátramaradt családtagok tiltakozhatnak az eljárás ellen, azaz megtagadhatják a szervátültetést.

Mi a halál: elmúlás, vagy újjászületés? Szembesülés a múlandóval és találkozás az örökké létezővel. Meghalás a bűnre nézve és átmenetel az örök életre! Mennyire kötődik hozzánk a testünk, mennyire visszük azt magunkkal az örök életbe?

Ha bizonyos, akár létfontosságú szerveinket is felajánljuk egy másik embernek, az örök életben kit illet meg az e világban jól működő szív?

Isten azt akarja, hogy szeressük egymást, mint magunkat. Miért is hagynám, hogy elveszen mindaz, amit én már nem tudok használni e világi életben, de másnak az életet, újabb lehetőséget, sőt akár az Istenhez fordulást segítheti?

Ha valamiért olyan állapotba kerülnék, amiből már nincs visszatérés, amiben én már agyhalott vagyok, nem érzékelek semmit ebből a világból, és ennek a változására

Éljünk ezzel a lehetőséggel. Lelkiismeretünk szerint járuljunk hozzá, hogy halálunk után, adott esetben az élet érdekében felhasználhassák testünknek arra alkalmas szerveit. Ez az Istentől kapott életet szolgálja.

nincs esély, nem öngyilkosság, hanem életmentés felajánlani létfontosságú szerveimet. Életmentés erre a világra, és van rá esély, hogy életmentés az örökkévalóságra is.

De mint ez életben mindent, így ezt a nagyszerű ajándékot is nagyon könnyen a visszájára fordíthatja az ember. Ezért a református egyház néhány fontos szempont tiszteletben tartására hívja fel az szervátültetést végző orvosok, valamint az abban érintett családtagok figyelmét.

Az első szempont megállapítása szerint kimondjuk, hogy az élet Istené, így azt emberi beavatkozással nem lehet elvenni. Ennek értelmében a donor halálának a megállapítása a törvényben meghatározott orvosi és jogi mérlegelést követően történik.

A második fontos szempontban először is nem tévesztethetjük szem elől azt aényt, hogy az élet egy befejezetlen és fejlődésben levő folyamat. Az evilági életnek végső célja az örök élet. És ez jelenti először azt, hogy a beteg, vagy fogyatékos életéről sem mondhatunk le. Ugyanakkor fontos szem előtt tartani, hogy az élet fenntartásához nem lehet, nem kell bármi áron ragaszkodni. Ez pedig azt jelenti, hogy a betegnek mérlegelnie kell, tudnia kell, hogy gyógyulását egy élő, vagy nem rég még élő donor testének a megcsontításából nyerheti.

A harmadik szempont az igazságosságra vonatkozik. Pontosabban arra hívja fel a figyelmet, hogy amikor gazdát, jelentkezőt választanak a nagyon is híjjával lévő szerveknek, akkor a korhatár, várható életminőség, társadalmi rang, fizetőképesség, stb. ne befolyásolja az igazságos elosztást, vagy ne egyoldalúan befolyásolja azt.

A negyedik szempontban azt tartja fontosnak a református egyház, hogy a várólistán maradt betegek előtt ne csak a donor megtalálásába vetett reményt kell éltetni, hanem ezzel párhuzamosan egyre inkább erősíteni kell bennük az örök életbe vetett reménységet is. Az emberi méltóság egyaránt része nem csak az egészséges, de a beteg és a haldokló ember életének is.

Végül, utolsó szempontként a református egyház fontosnak tartja felhívni a figyelmet arra, hogy mivel a holttest egy részének felhasználása egy másik ember életének a megmentése, illetve életminőségének javítása érdekében nem bűn, hanem éppen ellenkezőleg: az önfeláldozó szeretet megmutatkozása.

Éljünk ezzel a lehetőséggel. Lelkiismeretünk szerint járuljunk hozzá, hogy halálunk után, adott esetben az élet érdekében felhasználhassák testünknek arra alkalmas szerveit. Ez az Istentől kapott életet szolgálja.

Egy nemes lelkű asszony

Minden kornak megvannak a maga híres politikusai, egyházi méltóságai, de megvannak a nagyasszonyai is. Azt viszont mindig az utókor dönti el, hogy kit tart kiemelkedő embernek. Senki sem úgy indul az életútjára, hogy híres lesz, csupán mindenki teszi a dolgát. Viszont vannak, akiknek a másokért való szolgálat is a hatáskörükbe tartozik.

A két világháború korának egy kiemelkedő magyar nőalakja: Zsindelyné Tüdös Klára.

A református prédikátorokkal, politikai felmenőkkel büszkélkedő asszony Debrecenben született 1895-ben, szülei egyetlen, féltve őrzött gyermekeként. Kisdíákként a református Dóczy Gimnáziumba járt, de hittan helyett inkább a táncórákat látogatta, pedig bevallása szerint „mindig nagyon izgatott az az érthetetlen, titokzatos kis könyv: a Biblia”.

Tizennyolc éves korára bejárta Európát: Svájcban, majd Angliában tanult. Éppen egy ilyen útról érkezik haza a gazdag tudással és ambíciókkal rendelkező lány, de tragikus kép fogadja: apja csődbe ment, és elmebetegséggel kerül a kórházba. Budapestre költözik, ahol apja ápolásával és tanulással tölti idejét, szegénységben. Családi barátok támogatják őt anyagilag és lelkileg is. Metodista istentiszteletekre is ellátogat, amelynek prédikációi nyomot hagynak a szívében. Figyelmét azonban a művészet elbűvölő világa tereli más irányba. Elfelelt ambícióit, ötleteit a fővárosi nyüzsgés újraéleszti: balerina, rendező és dekorátor akar lenni. Családja e tervek hallatán hazaparancsolja, majd házasságba kényszeríti. Tanyasi környezetben próbál asszonyi kötelességeinek eleget tenni, de a tőle idegen életkörülmények kikezdek, így hosszas küzdelem után férjével elválnak. Családjával szembeszegülve Budapestre költözik, ahol újra pénz nélkül

kezd el életét: cikkeket fordít és ruhákat varr, majd beiratkozik az Iparművészeti Főiskolára.

Lehetőséget kap, hogy önkéntesként segítkezzen az Operaház jelmeztárána rendbetételén.

Operaházi pozíciójáról Klára asszonynak azonban le kell mondanania, mikor második férje, Zsindely Ferenc az akkori kultuszminisztérium államtitkári titulusát tölti be. Ekkor kezd hozzá estélyi ruhákat készíteni, amelyekhez a magyar népviselet forma- és motívumvilágából merít, a kor ízlésének megfelelően.

A siker elmaradhatatlan, a Tüdös Klára-modellek Budapestet szinte a kor divat fővárosai közé emelik. Megnyitja a Pántlika Szalont, a megrendelések sorra jönnek. Titka a kézi hímzés és szövés alkalmazása a gépesített termeléssel szemben. Alkalmazottai egyszerű vidéki parasztasszonyok voltak, akik „földet vettek, tehenet, szekeret hímzéseikből”, Klára asszony pedig felépítette házáat az Istenhegyi úton. A nemzetközi piac egy karnyújtásnyira van tőle, a második világháború azonban határon belülre szorítja a kereskedelmet.

A szalon működését igyekeznek fenntartani, hiszen a hímző, szövő asszonyok számára sokszor ez az egyedüli bevétel, de zsidó alkalmazottait sem küldi utcára, szembeszegülve a zsidótörvényekkel.

Már nagyvilági dáma és miniszterfeleség, amikor egy lelkésszel történő beszélgetés után Jézus Krisztus mellett dönt, és életét a bibliai értékekhez igazítja. A református egy-

ház oszlopos tagja lesz, 1943-ban pedig kinevezik az Országos Református Nőszövetség elnökének. A talpraesett asszony kezdetben zokog, tiltakozik, nem érti, miért rá esett a választás, ám mikor szembetalálja magát az első megoldandó feladattal, tehetsége kibontakozik. Pályaudvarokon élelmet és teát osztanak a menekülőknél.

Először azok gyermekeit, majd egyre több zsidó anyát és gyermeket rejtenek el az ekkor már menekültszállássá átalakított svábhegyi házukban, a Gestapo közvetlen közelében.

A zsúfolt villában összesen hetvenkét személynek nyújtanak menedéket a vérszakszakban, de a svéd misszióval karöltve még két házból száz további ember védelmét biztosítják.

A rendkívül jó szervezőkészséggel megáldott asszony mindenre gondol, férje pedig, aki ekkor már expolitikus, mindenben támogatja, védelmezi. Az élelemből mindez idő alatt sem fogynak ki, váratlanul mindig hírt kapnak lebombázott élelmiszergyárak készleteiről vagy adományokról. Az így felhalmozott konzerv- és résztaartalékaik a háború utáni ínséges időkben is segítséget nyújtanak másoknak.

A háború után svábhegyi villájukból minden menekült sértetlenül tér haza. Férje korábbi politikai szerepvállalása miatt a kommunizmus idején vagyoniukat elkobozzák, és kitelepítik őket. Segítséggel Balatonlellére, egy nyaraló házmesteri lakásába költöznek.

Életéről két könyvet is írt, *Isten markában* és *Csizma az asztalon* címmel. Ő volt az a kivételes tehetségű és széles látókörű asszony, akinél az inspiráció remek üzleti érzéssel párosult, és kemény munkával meg tudta valósítani elképzeléseit.

Mindemellett pedig emberségből is kitűnőre vizsgázott.

TÖTÖS BEÁTA

A nőszövetségi munka

Sokszor kérdés az, hogy vajon mi az a nőszövetség, miért van szükség a presbitériumon kívül bármilyen szervezetre, és milyen feladatok van az asszonyoknak a gyülekezetben.

Ha biblikusan vizsgáljuk meg, és a Jézust követő asszonyok életét nézzük, azt láthatjuk, hogy már akkor sok feladatuk volt, és minden helyzetben ott voltak Jézus körül. Noha a társadalom nem tekintette egyenrangúnak őket a férfiakkal, Jézus másképp viszonyult hozzájuk: megszólított asszonyokat, pl. a samáriai asszonyt, bement a házba, amikor csak nők voltak otthon: Mária és Márta, megmentette a bűnös nőt a farizeusok halá-

los ítéletétől, ugyanúgy gyógyított nőt, mint férfit, nem tett különbséget köztük.

Az Újszövetség asszonyai, akiket lehet a nőszövetség példaképeinek, előfutárainak nevezni, sokrétű feladatot végeztek: a samáriai asszony hirdette Krisztust, a bűnös nő megtért, Márta szolgált, Mária hallgatta a tanítást, voltak, akik a vagyoniukkal segítettek, ott voltak a kereszt tövében nagypénteken, részt vettek a temetésen. A feltámadás első hírnökei is ők voltak, valamint Jézus menyebemenetele után foglalatossak voltak az apostolokkal az imádságban, könyörgésben, kenyér megtörésében.

Tehát az Újszövetség asszonyai között volt, aki szolgált, más evangéliumot hirdetett, imádkozott, adakozott, meggyógyult, megtért, úrvacsorázott, vagyis az adott helyen azt tették, amire éppen szükség volt.

Az Újszövetség későbbi részeiben is fellelünk asszonyokat, hiszen Tábita varrt az özvegyasszonyoknak, Lídia a lakását ajánlotta fel istentiszteleti helynek.

Tehát, ha meg kellene fogalmazni a nőszövetségi munka kezdetét, én azt mondanám, hogy ez a Jézus kora, ha pedig a feladatát, akkor azt mondanám, hogy minden korban, amire a legnagyobb szükség van.

T. B.

Hű ha... – gyerekek Isten jelenlétében

Az idén is a megszokottnál később, augusztus második felében szerveztük meg Szapárfalván a vakációs bibliahetet. A másik gyülekezetünkben, Nagybodófalván július 31. – augusztus 4. között került sor a gyermekek épülését szolgáló egyhetes rendezvényre.

Hű ha... – mintegy felkiáltásként hirdeti az eseményre hívogató plakát, hogy itt valami zajlik. A nagy érdeklődéssel fogadott tevékenységekre nemcsak a vallásórás gyerekeink, hanem más felekezetűek is eljöttek. Így teljes lett a kis csapat, és összesen 26 gyermek sajátíthatta el játékos módon az Ige üzenetét.

A hét folyamán kiderült, hogy a szokatlan cím Isten hűségére utal. Ő hűséges, ha Igéjéhez ragaszkodsz, ha figyelsz másokra,

ha imádságban is ragaszkodsz hozzá, ha teszed, amit mond. Vajon nem feltétel nélkül szeret Isten? De igen, csak hogy Ő várja a mi válaszukat, az Ő vezetésének igénylését részünkről. Ha mi is ragaszkodunk hozzá, akkor tapasztalhatjuk meg az Ő jelenlétét életünkben, akkor éljük át az Ő szabadítását és csodálkozva kiálthatunk fel: hűha! Isten mindig velem van!

Mindezeket egy gazdáról és két pulikutyáról szóló kerettörténettel, valamint a Dánielről és barátairól szóló bibliai történetekkel próbáltuk közel hozni, szemléletessé tenni a gyerekek számára.

A délelőtti program első részét tehát a templomban tartottuk. Aztán szabadtéri játékok következtek: szórakoztató és csapat-

játékok, amit a kellemes nyárvégi idő még inkább élvezhetővé tett.

A közös tízóraiás és kézimunkázás az imateremben történt.

Pénteken este tábortűznél gyűltünk össze a templomkertben, de ez már családos együttlét volt. Hiszen a már hagyományossá vált, „esti piknikezés”-nek is nevezhető, baráti együttlétre sok családtag eljött lazítani.

Jó volt újra találkozni a gyerekekkel a vakáció vége fele. Ők is alig várták ezt az alkalmat, hisz nemsokára kezdődik az óvoda, iskola, és már nem jut annyi idő játszani, társakkal együtt lenni.

A tevékenységek szervezésébe besegített Végh Erzsébet helybéli óvónő, Jáger Erzsébet gondozónő és minden nap egy-egy anyuka, nagymama, akik a kisebb (2-3 éves) gyerekekre felügyeltek.

Az ő jelenlétük külön öröm volt számunkra, hiszen ha nem értenek még sok mindent, de körülöttünk totyogva ők is megízlelik az együttlét örömét és belenőnek a gyülekezet közösségébe.

Köszönet a hűséges munkatársaknak, akikkel öröm volt együtt dolgozni! Valamint a szülőknek, nagyszülőknek, akik finom uzsonnát biztosítottak minden napra!

Vasárnap, augusztus 27-én, újkenyér ünnepén hálaadó istentisztelettel zártuk a vakációs bibliahetet. Így köszöntük meg Urunknak a föld termését és a Lélek gyümölcsseit, amelyek lassan, de biztosan érlelődnek a szívekben.

A templomot a gyerekek munkái és a tanult aranymondások díszítették, akik énekükkel is bizonyosságát adták annak, hogy Isten áldása bőséggel árad az övéire.

Hírek a nagykárolyi egyházmegyéből

GYERMEKTÁBOR NAGYKÁROLYBAN

Egy héten át tanultak bibliai történeteket, énekeltek, játszottak és kirándultak mindazok, akik részt vettek a Nagykárolyi Református Egyházmegye gyermektáborában.

Hetedik alkalommal szervezték meg az egyházmegye területén a gyermektábort. A hét folyamán a gyermekeknek a hűség-ről beszéltek. Az eseményt támogatta a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint a Pominova Kft. Külön köszönet illeti Gindele Imre iskolaigazgatót, aki a táborozók rendelkezésére bocsátotta a Simion Barnutiu Iskolaközpontot. Balogh Enikő katekétikai előadó segítségével volt a hét során: Bencze-Kádár Bertold, Bencze-Kádár Orsolya, Erdős Csaba, Győrfi József Tamás, Kurta Szabolcs, Likker Erika, Nagy Norbert, Nagy Róbert, Pozsonyi Melinda, Pop Imola, Sebestyén Elek Előd, Sebestyén Júlia, Tolnay Adrien, Tolnay István és Zsákay Norbert.

TÁBOROZTAK AZ IFJAK

Minden reggel áhítattal kezdték napjukat a Nagykárolyi Református Egyházmegye KRISZ-táborának résztvevői. A tábort a festői szépségű Hármaspatakon (Bihar megye) tartották meg. Reformátorokról szóló tartalmas előadásokat hallgattak, kirándultak, sokat énekeltek és játszottak az ifjak.

Pap Dénes Zsolt egyházmegyei ifjúsági előadónak a programok megtartásában Bencze-Kádár Bertold, Bencze-Kádár Orsolya, Mészáros Mihály Immanuel, Nagy Róbert és Sebestyén Elek Előd lelkipásztor, valamint Erdei Márk, Ivanov Annamária, Győrfi József Tamás, Máté András és Nagy Csongor teológus segített. A hét során lehetőségük kínálkozott a gyermekeknek arra, hogy hitükben elmélyüljenek. A kezdeti bártortalankodást követően néhány nap után voltak olyanok, akik önállóan fogalmazták meg Istenhez szóló imádságaikat. A tábor dr. Buzogány Dezső teológiai professzor előadásával ért véget, aki Heltai Gáspárról és munkásságáról beszélt.

KIRÁNDULÁS A REFORMÁCIÓ MAGYARORSZÁGI BÖLCSŐIBE

Az 500 éves lutheri és 450 éves magyar reformáció előtt tisztelegtek a Tasnádi Református Egyházközség, a Temesvári Evangélikus-Lutheránus Egyházközség, valamint a Temesvár-Vöröscsárdai Református Egyházközség tagjai azáltal, hogy közös kirándulást szerveztek a reformáció magyarországi bölcsőibe. A csoportot Kovács

Zsombor evangélikus lelkész, Kovács Ibolya, Pakulár Julianna és Pakulár István református lelkipásztorok vezették.

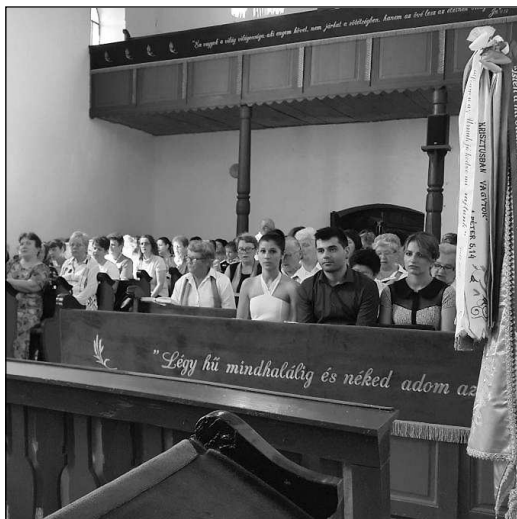
A kirándulás a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Támogatásával valósult meg.

Ellátogattak Vámospércsre, Vizsolyba, Sárospatakra, Nyíregyházára és Debrecenbe. Utolsó nap a nagyari Petőfi-émlékfát, Kölcsey Ferenc sírját Szatmárcsékén, a középkori csengersimai templomot és a nagygyéci Megmaradás Templomát látogatták meg. A hazafelé vezető úton pedig a nagykárolyi Károlyi-kastélyban a reformációi emlékkiállítását nézték meg.

HÁRMAS ÜNNEP SZILÁGYPÉRBEN

Hármas hálaadó ünnepséget tartottak a Szilágypéri Református Egyházközségben: az 50, illetve 60 évvel ezelőtt konfirmáltakat köszöntötték, megtartották a hazatérés napját és felavatták az új, Budai Ézsaiásról elnevezett gyülekezeti házat is.

Az ünnepség keresztteléssel kezdődött, amit Csúry István püspök igehirdetése követett. A püspök Jób könyve 42. része 10-17. versei alapján hirdette Isten igéjét. Az ige-

hirdetés után Tolnay István esperes köszöntötte a gyülekezetet. Szabó Sándor helybeli lelkipásztor az egykori konfirmáltaknak emléklapot nyújtott át, majd rátért a gyülekezeti ház építésének bemutatására, megköszönve a rengeteg támogatást. Végül Erdélyi Csaba főgondnok köszönte meg a lelkipásztor önfeláldozó szolgálatát.

ÚJ PADOK A SZANISZLÓI REFORMÁTUS TEMPLOMBAN

Az elmúlt időszakban a szaniszlói gyülekezetnek részben a Román Kultuszminisztériumtól nyert pályázati pénzforrásból, részben pedig közadakozás útján sikerült kicserélnie a templomban lévő padokat, padlózatot, a karzatok elülső részét és a Mózes-széket.

A hálaadó istentiszteleten Balla Árpád lelkipásztor a Zsoltárok könyve 65,5 igeverse alapján szólt a gyülekezetnek. A lelkipásztor azt kívánta a gyülekezet számára, hogy hosszú éveken át, erőben, egészségben, örömmel és Isten iránti hálaadással használják a felújított templomot.

FELÚJÍTJÁK AZ ÁKOSI TEMPLOMOT

Aláírták az ákosi református műemléktemplom felújításáról szóló támogatási szerződést. A templom felújítása európai uniós forrásokból és saját alpból valósul meg. A pályázatban az egyháznak a Szatmár Megyei Tanács a partnere.

A pályázat megvalósulása során Kárpát-medence egyik legnagyobb bazilikás elrendezésű románkori temploma újul meg, amit évente több ezer turista látogat. A templom a középkori Ákos nemzetség családi monostoraként épült a 12-13. században.

Templommá alakított betonfőtér Szatmáron

Ilyen tényleg nem volt még! Szatmárnémeti előző rendszerben épült főterét is istenházává alakította az Ige, a közös úrvacsora pedig leírhatatlan volt! A Szatmári Református Egyházmegye a reformáció 500. évfordulója alkalmából, szeptember 1-én és 2-án nagyszabású rendezvényt szervezett MEGÚJULÁS mottó alatt.

Szombaton 15 órától előbb egy filmet vetítettek a szatmári reformációról, majd következtek a köszöntők. Beszért Kiss József, az egyházmegye főjegyzője, Király Lajos esperes, Puskás Csaba egyházmegyei főgondnok és Kereskényi Gábor polgármester is. Áder Jánosnak, Magyarország államfőjének üzenetét Zákonyi Botond, Magyarország bukaresti nagykövete tolmácsolta.

Az istentiszteleten Csúry István püspök hirdetett ígét, figyelmeztetve a hallgatóságot: ötszáz év van mögöttünk, de legalább ötszáz év áll még a református egyház előtt, hiszen Jézus Krisztus volt, van és lesz. Az egyházi előljáró a rendezvény mottójának – Megújulás – jelentését is körüljárta, beszélve Jézus Krisztusról, az élő kenyérről.

Ezt követően a résztvevők a téren felállított, összesen tíz úrasztalához járultak és úrvacsorát vettek, majd kulturális programokat követhettek figyelemmel a téren tartózkodók.

Fellépet a Szolgálat Zenekar, csodálatosan énekelt Mészáros János Elek és lenyűgöző produkcióval rukkolt elő a Bolyki Brothers. Táncolt a Röpike és a Loga Dance.

Becslések szerint a délután folyamán több mint háromezren vettek részt a programokon.

MEGÚJULÁS PÁRHUZAMOS PROGRAMOKON – NŐSZÖVETSÉGI, PRESBITERI, IFI KONFERENCIA ÉS GYERMEKFOGLALKOZÁS

Szombaton délelőtt 10 órakor a Lánchos templomban a nőszövetség, a Kálvin János gyülekezeti házban presbiterek, a Németi templomban pedig az ifjak konferenciáztak. Gyermekfoglalkozásra a Refiben várták a kicsiket.

A szatmárnémeti Lánchos templomban Nagy Erika egyházmegyei nőszövetségi elnök, Bogya-Kis Mária egyházkerületi nő-

szövetségi elnök és Király Lajos esperes igei bevezetője és köszöntő szavai után előadást tartott Lukács Olga, a Kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképzőjének dékánasszonya és dr. Sárosi Arthur, az Erdélyi Keresztény Diakónia vezetője. Fellépett és a reformáció századába vezetett énekben a Nagykárolyi Carmina Renascentia Régizene Együttes. Közel 500 nőtestvérünk hallgatta mindezt.

A presbiterek a Kálvin házat töltötték meg, közel háromszázan voltak és hallgatták meg dr. Fodor Ferenc, sárospataki főiskolai docens; dr. Kiss Jenő, a kolozsvári Gyakorlati Teológia Tanszék adjunktusa és dr. Tóth János, az MRPSz Missziói és Diakóniai Bizottságának elnöke előadását. Igei bevezetőt Korda Zoltán házigazda lelkész tartott.

Az ifjak a Németiben hallgatták meg Bolyki László előadását és Jobb Domokos igehirdetését, valamint részt vettek a Kovács Aletta által szervezett programokon, a gyermekeknek pedig mozgalmas programokat szerveztek a Refiben: Erdei-Árva István iskolalelkész szolgált, Györbíró Csilla pedig csapatával együtt mindent megtett, hogy a gyerekek jól érezzék magukat Isten közelében.

Mind a négy helyszínen az adott rétegnek, gyülekezetnek megfelelően szólt az Ige, az előadás.

VILÁGÍTVÁ VONULTAK

Szombaton délután 14 óra előtt az ifjak énekelve indultak a Németi református templomtól és érkeztek meg a Kálvin térre, ahol emlékjelavatás volt.

Livia Mihaltian építészmérnök és Matuz Zsolt egyházmegyei műszaki előadó tervei alapján, valamint Tarr Szilárd kivitelezése nyomán térinstalláció díszíti majd a Szatmárnémeti Református Gimnázium előtti teret. A reformáció 500. évfordulóját idéző motívumok, idézetek alkotják majd a térinstallációt.

Ennek a munkának csak a kezdetét láthatták technikai okok miatt szombaton.

Az emlékjelet Szilágyi Éva leköszönő igazgatónő és dr. Varga Attila volt egyházkerületi főgondnok beszéde avatta fel, majd utóbbi Csúry István püspök úrral együtt leplezte le az emlékművet.

Azután elindult a sereg az új központ felé. Megható, szívszorító és felemelő volt a református magyar gyülekezet bizonyágtétele. Nemcsak azt mutatták meg, hogy voltak az elmúlt 500 évben, hanem azt is, hogy vannak és lesznek az elkövetkezendőkben is, Isten akaratából. Világító mécsesek voltak, Krisztus fényét hordozva.

Lépésről-lépésre a hit útján

Július 14–26. között, Isten kegyelméből, ismét gyermekzsivajtól és az Urat dicséző énekektől volt hangos az ágyai parókia udvara. Egy különös születésnap ünnepsorozat keretében adtunk hálát Istennek az 500 éve elkezdődött Reformáció áldásaiért.

A Reformáció jubileumi évében a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyermekmissziós Programja alapján, a helybéli és az itt vakációzó gyerekekkel együtt fedeztük fel azt a Szentírás alapuló négy alapigazságot, melyek ismeretében reformátor eleink vállalták az „Evangélium Által Reformált Egyház” alapjainak az elhelyezését:

Solus Christus – egyedül Krisztus a közbenjáró Isten és emberek között (1Tim 2,5), és egyedül az Ő érdeméért kapunk bocsánatot és üdvösséget.

Sola Scriptura – egyedül a Szentírás hatvanhat könyve az az Istentől ihletett kijelentés, ami eligazít minket a különböző kérdésekben.

Sola gratia – egyedül Isten kegyelméből kaphatunk üdvösséget, és nem érdemeink jutalmazása gyanánt.

Sola fide – egyedül a hitünkkel tudjuk ezt elfogadni, megragadni, a magunk számára is érvényesnek tekinteni (Ef 2,8-9).

A közösen elkészített „szülinapi torta” jelképei is erre emlékeztettek, és megtanultuk, hogy ránk is feladatot bízott az Úr: „Fiaim, ne tétlenkedjete! Hiszen titeket választott ki az Úr, hogy az Ő szolgálatára álljatok, néki szolgáljatok és áldozatok.” (2Krón 29,11) Hálás szívvel és méltón emlékezni csak úgy lehet, ha felismerjük és átérezzük a ránk bízott örökség értékét, melyet Jézus Krisztusban

kaptunk, és szolgáló életünkkel tovább adhatunk mások számára!

A gyermek-biblia hét után „kincskeresés” kaptak meghívást a résztvevők, ugyanis megérkezett hozzánk az Eva McKeown és Paul Gibson által vezetett, várva-várt észak-írországi ifjúsági csoport, melynek tagjai egy héten át nagy szeretettel és odaadással szolgáltak közöttünk és segítettek az örökre megmaradó mennyi kincsek keresésében.

Áldott alkalmak voltak a délutáni gyermek- és ifjúsági foglalkozások, hálás szívvel gondolunk a fiatalokat szeretettel fogadó idősebb testvéreinkre, akik örömmel vették az

igei biztatást és a hitvalló éneket. Jó volt együtt megtapasztalni a naponként megélt hit áldásait. Hálásak vagyunk az együtt töltött napokért, a hirdetett és megélt Igéért, a sok-sok játékért, a foglalkozásokért és a szelíden végzett szolgálat örömeért! Köszönjük a gyülekezetünk tagjai részéről a gyermekek uzsonnáztatására felajánlott bőséges testi táplálékot, vendégeink ellátásában vállalt adományait, fáradozásukat.

Köszönjük a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyermekmissziós Programjáért felelős csapatának az áldozatos munkát, Csáki Apollónia és Kiss Anikó igazgatónők jószívű segítségét a tolmácsolásban és a programok lebonyolításában. Köszönjük Erdős Márta Izabella magyartanárnőnek és a Tőzike és Kis Tőzike néptáncsoport tagjainak a kulturális esten nyújtott néptánc bemutatót! Köszönjük Módi Kinga tiszteletes asszonynak a tevékenységek megszervezésében, lebonyolításában és a vendégeink ellátásában végzett áldozatos munkáját, szakmai téren nyújtott segítségét!

Köszönjük a Communitas Alapítvány támogatását, mely az idén is lehetővé tette a foglalkozásokon használt fogyó eszközök beszerzését, illetve a technikai eszközök korszerűsítését!

Köszönjük az Exodus Alapítvány segítségét, mely révén idén is észak-írországi fiatalok érkezhettek hozzánk! Hálásak vagyunk az Úrnak, hogy fiatal testvéreink tanítása, valamint saját bizonyágtételük megosztása által hitünkben erősödhattünk!

Soli Deo Gloria – Egyedül Istené legyen a dicsőség!

A KRE Presbiteri Szövetségének 12. konferenciája

A Reformáció 500 éves jubileumának jegyében, tartotta meg, immár 12. alkalommal háromnapos konferenciáját a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége.

A KRE Püspöki Palotájának dísztermében tartotta meg 2017. augusztus 25–27. között háromnapos konferenciáját az egyházkerület presbiteri szövetsége. Az előadások a Reformáció 500 éves jubileumának jegyében zajlottak. Máramarosszigettől Végvárig képviselte az egyházmegyei presbiteri szövetségeket az a közel kilencven presbiter, akik már pénteken délben megérkeztek és el lettek szállásolva az Arany János Kollégiumban.

A konferencia, a közös együttlét Csúry István, a KRE püspökének áhítatával vette kezdetét, aki igemagyarázatát a János evangéliuma 4,39–42-re alapozta, amely a Bibliaolvasó kalauz aznapi igéje is egyben. A Jákób kútjánál Jézus egy bűnös asszonnyal találkozik, akit mindenki megvet, kiközösít. Elbeszélget az asszonnyal, aki a találkozó után azonnal megújított élettel viszi az evangéliumot a többi samaritánushoz, akik hisznek az asszonynak, majd Jézussal találkozáva még többen és még erőteljesebben a Megváltónak.

Az áhítatot követően Tóth András, a KRE PSZ elnökének köszöntő beszéde következett. Jelen voltak a Magyar Református Egyház Presbiteri Szövetségének küldöttsége Szabó Sándor szentpéterszegi gondnok irányításával, aki Viczián Miklós elnök és a szövetség üdvözlétet tolmácsolta; Pályi József, az Erdélyi Református Egyházkerület PSZ elnöke pedig az erdélyiek jókívánásait adta át a konferencia résztvevőinek.

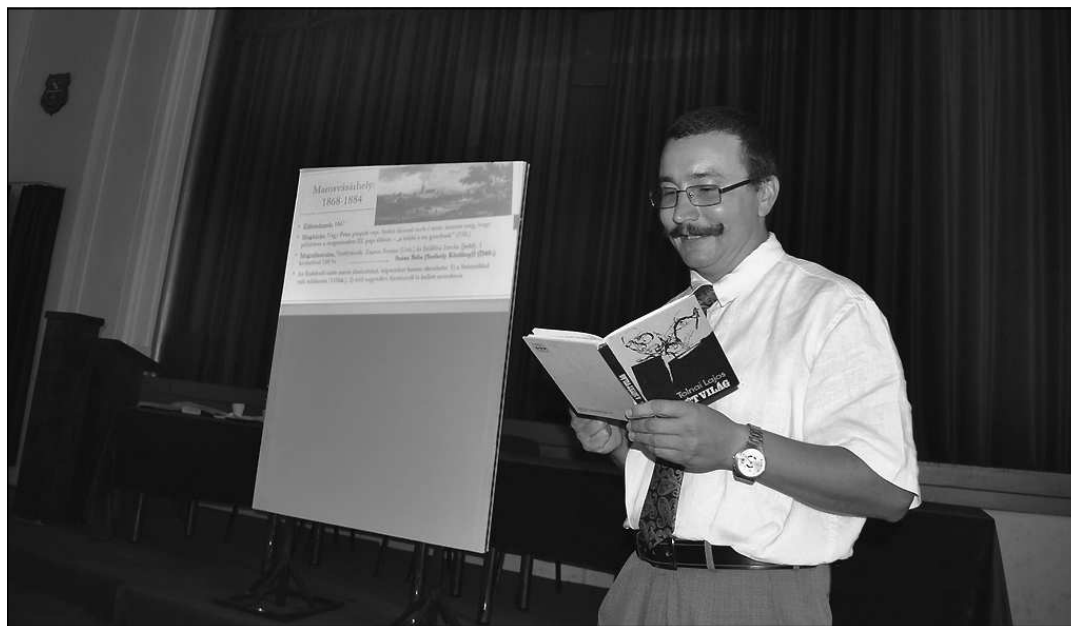
Az első előadást nt. Gellén Sándor Károly esperestől hallhattuk *A reformáció kezdete a történelmi Szatmár megyében* címmel. Az előadás során sok olyan érdekes információt tudhatott meg a hallgatóság, amelyek akár a jelenlévők egyházközségeit is érintették, így bővítve azok történelmi adatbázisát.

A második előadás színvonala sem maradt el az elsőtől, hiszen. ifj. Geréb Miklós, az irinyi egyházközség lelkipásztora kivetítő előadásában – *Sötét világ? XIX. század református lelkészportrék Tolnai Lajos regényében* – boncolgatta az akkori idők lelkészének drámai életét.

A vacsorát megelőzően Nagyvárad-Újváros lelkipásztora, Herdeán Gyöngyi tartott esti áhítatot.

A vacsoraidő alatt és este a presbiterek ismerkedtek, barátkoztak, saját egyházközségeikben történekről mondtak el egy-egy sztorit.

A szombat reggeli áhítatot Vinczéné Pálfi Judit, a KRE előadó tanácsosa tartotta, majd *Nagyvárad másodszori reformációja* címmel

dr. Pálfi József, a Nagyvárad-réti egyházközség lelkipásztora, a Partium Keresztény Egyetem rektorának tolmácsolásában hangzottak el nagyon érdekes felfedezések a reformáció és az azt követő évszázadok nagyváradi reformátusairól.

A szünetben a nagyváradi kántorok kórusa Orosz Otília vezetésével négy kórusmű-

vet adott elő több szólamban, amelyet vasappsal jutalmaztak a presbiterek.

A szombat délután záró előadása Gellért Gyula nyugalmazott lelkipásztortól, esperestől hallhattunk egy érdekes és izgalmas előadást, aki Bocskai István a vallásszabadság diadalmas fejedelméről beszélt.

A két nap elhangzott előadásokról, hozzászólásokról a kiértékelést és áldást Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztor, előadó tanácsostól hallhattuk.

A nagy hőség és kánikula ellenére a jelenlévők gyalogosan tették meg az utat Nagyvárad impozáns váraig, betekintést nyerve Szent László városának történelmi központjába is.

A háromnapos konferencia, közös együttlét vasárnap délelőtt a Nagyvárad-Újvárosi templomban tartott istentiszteleten, közös úrvacsoravétellel ért véget.

TÓTH ZSIGMOND

A PKE Vegyeskórusa a X. Ohridi fesztiválon

A Partiumi Keresztény Egyetem Vegyeskara kiemelkedő sikert ért el az augusztus 24–28. között megrendezett X. Ohridi Nemzetközi Kórusfesztiválon. A megmérettetésről dr. Kristófi János Zsigmond, az egyetem oktatója, dr. Kovács Gábor karnagy és Bajusz Krisztián kórustag számolt be.

A macedóniai versenyen való szereplés igazi mérföldkőnek számít a kórus életében, ugyanis ez volt az első nagyszabású nemzetközi megmérettetés, amin dr. Kovács Gábor karnagy irányítása alatt vettek részt. Dr. Kovács Gábor 2016-ban vette át a kórus vezetését Berkesi Sándortól, elmondása szerint hosszú távú koncepciót szeretne kiépíteni, aminek első állomása az ohridi kórusfesztivál volt, egy olyan esemény, ami egyszerre nívós és barátságos hangulatú is.

A kórusok nem kizárólag a zsűri előtt lépnek fel, a verseny közönség előtt zajlik, a többi kórus előtt, így lehetőség van egymás meghallgatására, tehetségeik elismerésére.

ALAPOS FELKÉSZÜLÉS

A megmérettetést természetesen alapos felkészülés előzte meg, amihez hozzátartozott az is, hogy a kórus szinte egy évig nem lépett fel nagyközönség előtt.

A versenyen májusban jelentkeztek, ezt követően csak hazai közönség előtt léptek fel a tanévzáró alkalmával.

A kitartó munka meghozta a gyümölcsét, a szakmai fejlődés mellett a közösség is fejlődött, e kettő szorosan összefügg. „Ha emberileg összehangolódik a társaság, annak szakmai eredménye is lesz” – mondta el Kovács Gábor karnagy. A fesztivál igazi közösségi élménnyé vált, a festői szépségű város ugyanis nemcsak versenyhelyszín volt, hanem nyaralási lehetőséget is biztosított.

A versenyen 26 kórus lépett fel, többek között Lengyelországból, Törökországból,

Csehországból, valamint Romániából is érkeztek még a PKE Vegyeskara mellett kórusok. A zsűri elé 15 perces versenyműsorral álltak, ezen kívül egyházi koncertet is adtak, ami bár nem tartozott szorosan a versenyhez, a zsűri azonban itt hallhatta a fellépőket először.

SZÉP EREDMÉNYEK

A megmérettetést követően a PKE Vegyeskórusa bejutott a legjobb öt közé, akik mind első helyezést kaptak, emellett a kórus két különdíjjal is gazdagodott: Bárdos Lajos *Régi táncdal* művével elnyerte a népdalíthetősé kompozíciók legjobb előadása címet, illetve Zapro Zaprovs zsűritag, zeneszerző művének, az *Aliluja* előadásával is díjat nyertek, a zeneszerző ugyanis minden évben saját képzőművészeti alkotással díjazza az általa szerzett mű legjobb előadóit. Utóbbi zenemű során szólót énekelt Bajusz Krisztián-Dániel, első évet végzett zeneszakos hallgató, akinek ez volt az első nagyobb szólófellépése. Elmondása szerint a zenemű előadása nagy élmény volt számára, a műben megjelenő ke-

leti kereszténység lelkesége ugyanis közel állt hozzá.

Az elért eredmények mindenképpen kiemelkedőek: a kórus eddig magyarországi versenyeken vett részt, ugyanakkor a versenytársak közül a legfiatalabbnak számított a karnagy és a kórus együttműködését tekintve.

MEGHÍVÁSOK ÉS TERVEK

A fesztivál során a díjak mellett a kórus meghívást kapott két további zenei eseményre is Thesszalonikibe és Prijedorba, utóbbi meghívást Aljoša Novakovic zsűritagtól kapták, aki kiemelte, hogy csakis tehetséges kórusokat szoktak meghívni.

Dr. Kristófi János Zsigmond elmondta, a kórus az eljövendőben Tőkés László, az egyetem elnöke meghívására Brüsszelben, egy kiállítás megnyitóján fog fellépni, de a hamarosan induló tanév végére erdélyi körutat is terveznek, Ohridba pedig mindenképpen szívesen visszatérnek.

JÁNOS PIROSKA, Bihari Napló

Egyház a világban

ÁLLJATOK ELLEN A KORSZELLEMEK!

Nashville-i nyilatkozat

Az USA-ban 150 evangéliumi vezető teológiai nyilatkozatot adott ki, amiben állást foglalnak a homo- és transzszexualitás ellen. Ebben hangsúlyozzák: bibliás hitű keresztyének ezekkel a tendenciákkal, magatartásformákkal nem tudnak egyetérteni – hangsúlyozta a nyilatkozat. Isten a teremtéstörténet szerint férfivá és nővé teremtette az embert. Az a forma, amiben ők együtt élnek, és mind nemiségükben, mind emberségükben kiteljesednek, az a házasság és a gyermekvállalás.

A nyilatkozatra azért van szükség, hogy segítséget nyújtson egyházaknak, gyülekezeteknek, bibliaolvasó házi köröknek, család-

doknak abban, hogy ellenálljanak a korszellem nyomásának. A nyugati kultúra egyre inkább poszt-keresztyén, keresztyénség utáni, ezért sok keresztyén elbizonytalanodik. Ennek felszámolásáért, kivédéséért katekizmust állítottak össze a teológusok, hogy az emberi életre vonatkozó alapvető bibliai tanításokat világosan közreadják. Ugyanakkor megszületett az ellennyilatkozat is, aminek szerzője a liberális lutheránus lelkészű Denverből, Nadia Bolz-Weber. Az általa kiadott *Denver-i Nyilatkozat*-ban azt hangsúlyozza, hogy a *Nashville-i Nyilatkozat* semmibe veszi az emberek szívét, érzelmeit, és ridegen csak a tanokhoz, tanításokhoz ragaszkodik. Szerinte Isten az embereket sokféle szexuális identitással teremtette meg, ezért a heteroszexuálisoknak is joguk van a házassághoz.

Táncteremből imaterem

Prágában áll még az a ház, némileg átalakítva, ahol a protestánsok – evangélikusok és reformátusok – hosszú elnyomatás után végre 1784-ben újra összegyülekezhettek. Az egyházak ma ott a protestantizmus múzeumát szeretnék létrehozni.

A kétemeletes ház azután lett a cseh protestánsok prágai központja, hogy az osztrák-magyar császár, II. József 1781-ben kiadta híres tolerancia/türelmi rendeletét. Ez lehetővé tette, hogy az erősen katolikus többségű birodalomban a protestánsok szabadon összejöhettek istentiszteletre, imaház-

zat, lelkészlakást, iskolákat építhettek. De kemény megszorítások is törvénybe léptek. Azaz: az imaházak nem nézhetek úgy ki, mint a katolikus templomok, nem lehetett tornyuk, toronyórájuk, sem harangjuk. Azért a városközpont egyik mellékutcájában vásárolt a protestáns közösség egy klasszikus polgárházat, melynek az emeletén korábban táncterem volt, amit aztán ők imateremmé alakítottak át. Az öreg imaház 1863-ig volt a prágai protestánsok lelki otthona.

Az is nehezítette az imaház alapítást, hogy előírták: legkevesebb 100 protestáns család kellett ahhoz egy helyen, hogy gyülekezetet alakítsanak és imaházat építsenek. Márpedig az üldözések ezt sokáig lehetetlené tették, hiszen sokan szétszóródtak az ország különböző részeiben, s egy helyen nem kis hitbéli lelemény kellett ahhoz, hogy végre Prágában megalakuljon az első gyülekezet, mivel alig tudtak 100 családot összeszedni. Ebből aztán erős, élő református gyülekezet formálódott.

Rovatvezető: DR. BÉKEFY LAJOS

A „keresztesek gyülekezőhelye”

Az Iszlám Állam (IS) terrorszervezet újabb és még erőteljesebb terrortámadásokat helyezett kilátásba európai templomok ellen.

„RUMIYAH” nevű sajtószolgálatukban a drezdai Frauenkirche templom fotóját közlik abban a cikkben, aminek a címe: „Jogos terrortaktikák”.

Az iszlámista cikkben a világhírű protestáns templomot „a keresztesek kedvelt gyülekezőhelyeként” írják le. „Csak arra vár, hogy lerombolják” – olvasható tovább az IS-cikkben.

A templomok ideális támadási célpontok, mivel közelükben rendszeresen található benzinkutak, kórházak vagy épp éjszakai klubok.

A Szászországi Evangéliumi-Lutheránus Egyház sajtószóvivője, Matthias Oelke az idea.de-nek kijelentette: „A lehetséges csapások forgatókönyveiben sajnos mindenféle nyilvános épület célpontként szerepel, köztük a templomok is”. Ezért a legfontosabb a fokozott éberség. Mindezzel sem fogják tudni a terroristák az IS-sajtón keresztül sem felébrésztetni a félelmet és a korlátozásokat, mivel „a keresztyéneknek kezdettől fogva mindig veszélyek közepette kellett hitüket gyakorolniuk”. Lehet bármiféle a fenyegetés, ezzel sem lehet megtörni az emberek szabadság és zavartalan gyülekezés utáni vágyát – zárta nyilatkozatát a szászországi evangélikus sajtószóvivő.

Fricska

Egyszer egy lelkipásztorhoz beállít egy leány és egy leány, bejelentve, hogy össze szeretnének házasodni, de rögtön, mert útban van a gyerek. A lelkipásztor az illó dorgálás után kijelenti, hogy bizony csak eklézsiakövetés után lehet összeházasodni ebben az esetben. A kitűzött napon meg is jelenik a két fiatal a presbitérium előtt, ahol a lelkipásztor az ilyenkor előírt liturgia szerint elmondja a beszédet. Csakhogy a fiatal párnak a szertartás szerint felelniük kell ar-

ra a kérdésre is, hogy bánják-e, hogy Isten törvénye ellen vétettek. Egy kis hallgatás után, mind a ketten egyszerre válaszolják:

– Nem bánjuk, szeretjük és jól megértjük egymást.

– Nem jó, gyermekeim – mondja a lelkipásztor –, mert csak akkor érvényes az eklézsiakövetés és csak akkor eskethetlek össze, ha megbánjátok!

– Hát akkor bánjuk! – zárta le a vitát a fiatal pár.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszó

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábíán Tibor, Ghitea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Tokár Sándor, Törös Beáta, Wagner Erik. Felelős szerkesztő: Visky István. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszoujsag@gmail.com
Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkészi hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.